Vrijdag 6 november 2026

MACHT

Ook Online

Jessica Benjamin, Christien Brinkgreve, Maggie Eybrechts, Richard van Elmpt, Malin Fors, Erik van de Loo

Studiedag Nederlandse Vereniging voor Psychoanalytische Psychotherapie

Museum H´ART
Amstel 51, Amsterdam

www.nvpp.nl
info@nvpp.nl

Nederlandse Vereniging voor
Psychoanalytische Psychotherapie

NVPP studiedag

MACHT
Macht en onmacht kunnen niet als simpele tegenpolen worden beschouwd, maar als dynamieken die voortdurend in elkaar overlopen en elkaar wederzijds bepalen. In concrete situaties, zoals bij demonstraties, kunnen mensen zich tegelijk machtig en onmachtig voelen, afhankelijk van hun positie en perspectief. Freud zag macht in relatie tot de driften: menselijke verlangens om te bezitten en te overheersen worden begrensd door cultuur en maatschappelijke regels, maar nooit volledig beteugeld. Melanie Klein beschreef hoe een baby afhankelijk is van de moeder, maar haar ook als machtig of zelfs bedreigend kan ervaren wanneer behoeften niet worden vervuld; dit laat zien dat macht en onmacht vanaf het begin met elkaar verweven zijn. Volgens Donald Winnicott ontwikkelt een kind zich gezond wanneer het voldoende wordt ondersteund, maar ook frustratie leert verdragen. Hierdoor ontstaat geleidelijk autonomie en een realistischer beeld van eigen invloed. Jacques Lacan voegde daaraan toe dat verlangen nooit volledig bevredigd kan worden, waardoor macht altijd verbonden blijft met een gevoel van tekort. Deze vroege ervaringen vormen blijvende patronen hoe mensen zich verhouden tot anderen, bijvoorbeeld in gevoelens van dominantie, slachtofferschap of wederzijdse afhankelijkheid.

Op sociaal niveau spelen machtsverhoudingen een grote rol in groepen en samenlevingen. Mensen nemen vaak normen en hiërarchieën over uit hun omgeving, zoals beschreven door Frantz Fanon, en kunnen gevoelens projecteren op anderen, wat leidt tot uitsluiting of vijanddenken. Macht kan bovendien verslavend zijn en gepaard gaan met angst om deze te verliezen. In de therapeutische relatie zijn deze dynamieken onvermijdelijk aanwezig. De therapeut heeft formele macht, bijvoorbeeld door het bepalen van kaders en interpretaties, maar is tegelijk afhankelijk van de patiënt. Jessica Benjamin introduceerde het concept van “derdsheid”: een positie voorbij de tegenstelling van macht en onmacht, waarin wederkerigheid en erkenning centraal staan. Het ontwikkelen van deze positie vraagt voortdurende reflectie op blinde vlekken en het erkennen van wederzijdse invloed. Zo kan macht niet alleen beperkend, maar ook constructief worden ingezet, zowel in therapie als daarbuiten.

Malin Fors verkent de nuances en ‘grammatica’ van macht en hoe hierover wordt onderhandeld binnen de therapiekamer. De lezing is gebaseerd op haar bekroonde boek ‘A Grammar of Power in Psychotherapy’ en haar aankomende boek ‘Working with Interpersonal Power Dynamics in Psychotherapy’.

Maggie Eybrechts zal in haar lezing ingaan op hoe we ons verhouden tot macht. Ze verkent hoe macht, controle en onmacht ons denken, handelen en relaties beïnvloeden, en vraagt wat er ontstaat wanneer echte ontmoeting belangrijker wordt dan beheersing.

Christien Brinkgreve zal vanuit haar achtergrond als hoogleraar sociale wetenschappen en schrijver ingaan op machtsverhoudingen in de maatschappij en de psychoanalyse.

Erik van de Loo zal in zijn lezing ingaan op machtsdynamiek in organisaties en machtspatronen van (on)bewuste wisselwerking tussen persoon, groep, organisatie en context. Hierbij spelen onbewuste leiderschapsfantasieën, intergenerationele werking van collectieve trauma’s en de invloed van verandering, crisis en technologie een rol. Is deze onbewuste machtsdynamiek in organisaties door te werken?

Richard van Elmpt onderzoekt hoe hulpverleners van de psychiatrische crisisdienst binnen de kaders van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) balanceren tussen gezag, machteloosheid en verantwoordelijkheid bij het al dan niet inzetten van verplichte zorg, en welke impact dit heeft op patiënten, naasten en betrokken instanties.

Jessica Benjamin bespreekt het patriarchaat en de onderdrukking van de moederlijke macht aan de hand van de Grieks mythologische wortels van onze psychoanalytische metaforen. De vaderlijke wet, gebaseerd op de band tussen vader en zoon, bedoelt de oorspronkelijke band met de moeder te vervangen. De huidige fantasieën van technofascisten over een lichaamloze wereld van robots kunnen worden gezien als de meest recente versie van

deze kwaadaardige ontsnapping aan de afhankelijkheid van het moederlichaam.

Voor wie?
Psychotherapeuten, psychiaters, klinisch psychologen en GZ-psychologen of zij die daartoe in opleiding zijn, en andere geïnteresseerden.

Accreditatie
Deze wordt aangevraagd bij de NVvP, FGzPt en het Kwaliteitsregister Psychotherapie van de NVP.

Inschrijving
U kunt kiezen voor live of online deelname. Aanmelden kan tot 23 oktober 2026 via www.nvpp.nl, waar u via iDEAL kunt betalen, of door een email met uw gegevens te sturen naar info@nvpp.nl. In dat geval maakt u de kosten over op het rekeningnummer van de Stichting Wetenschappelijke Activiteiten, IBAN: NL 23 SNSB 0937 016 349, BIC: SNSBNL2A, onder vermelding van: Studiedag NVPP 2026. Inschrijving is pas definitief als betaling heeft plaatsgevonden.

Kosten
Voor de studiedag van 6 november: €295. Online deelname: €275. Opleidingskandidaten van de NVPP, psychotherapeuten i.o., klinisch- en GZ-psychologen i.o., arts-assistenten, basispsychologen, verpleegkundigen en sociaalpedagogisch hulpverleners: €115 (€100 online). Een opleidingsverklaring dient vooraf opgestuurd te worden. Studenten: €75 (€50 online) bij tonen van een geldige collegekaart.

Voor het programma van 7 november (masterclass Jessica Benjamin): deelnemers 6 november: +75 euro. Los ticket: 115 euro. Er is gratis toegang voor degenen wier casus wordt geselecteerd voor de supervisie. Maximum aantal (BIG-geregistreerde) deelnemers is 50.

Bij het inschrijfgeld van 6 november is het boek met de lezingen inbegrepen, evenals de lunch en borrel na afloop. Het boek ontvangt u na de studiedag. Het entreebewijs wordt enkele weken voor de studiedag per email toegezonden. Online deelnemers ontvangen een link per email. Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot de NVPP, Ina Wolff-Pak, tel. 06 579 85 390, email: info@nvpp.nl. Meer info is ook te vinden in de NVPP app. Annuleren is mogelijk tot 1 oktober 2026: Inschrijfgeld wordt gerestitueerd na aftrek van €20 administratiekosten.

PROGRAMMA

08:40 - 09:30	Ontvangst en koffie
09:30 - 09:45	Opening door dagvoorzitter **Mariëlle Hendriksen** Welkom door voorzitter NVPP **Juud Jonckheer**
09:45 - 10:25	**Malin Fors** – "Power in the therapy room: from virtue to technique"
10:25 - 11:05	**Maggie Eybrecht**s – "Waar macht ademt"
11:05 - 11:35	KOFFIE / THEE
11:35 - 12:15	**Christien Brinkgreve**
12:15 - 12:30	Vragen / discussie
12:30 - 13:30	LUNCH
13:30 - 13:45	**Alina Sharipova** – Intermezzo Cabaret
13:45 - 14:30	**Erik van de Loo** – "Bewuste en onbewuste dynamiek van macht in organisaties"
14:30 - 15:10	**Richard van Elmpt** – "Beslissen onder druk"
15:10 - 15:40	KOFFIE / THEE
15:40 - 16:20	**Jessica Benjamin** – "Patriarchy and the Repression of Maternal Power"
16:20 - 16:40	Vragen en discussie
16:40 - 16:50	Schrijfdrift Prijsuitreiking TvPA en haar toepassingen
16:50 - 17:00	Finale dagvoorzitter
17:00 - 18:30	Borrel

Masterclass Jessica Benjamin
Op zaterdag 7 november geeft Jessica Benjamin een exclusieve masterclass voor BIG-geregistreerde collega's van 9.30 uur tot 12.30 uur op Olympiaplein 4 te Amsterdam, met aansluitend een lunch. Zij zal een klinisch onderbouwde uiteenzetting geven van haar invloedrijke theorie over de beweging in de therapeutische ruimte van de positie

van “doer” and “done to” naar de “third” positie. Zij zal ingaan op het centrale belang van erkenning (recognition), de rol van enactments binnen de behandeling en haar visie op herstel als een proces van intersubjectieve breuk en reparatie. Het doel van deze masterclass is deelnemers een verdiepend inzicht te bieden in de kernprincipes van de relationele psychoanalyse en de wijze waarop deze zich in de klinische praktijk manifesteren. Naast theoretische verdieping biedt de masterclass ruimte voor supervisie aan de hand van door deelnemers ingebrachte casuïstiek. Hiervoor zijn wij op zoek naar twee collega’s die videomateriaal uit hun praktijk willen presenteren. Geïnteresseerden kunnen zich hiervoor aanmelden via info@nvpp.nl ovv masterclass Jessica Benjamin.

Personalia

Jessica Benjamin is een invloedrijke psychoanalytica die een feministisch en relationeel perspectief introduceerde binnen de psychoanalyse. Zij richt zich op thema’s als destructiviteit, herstel en de psychologische dynamiek van macht en relaties in de samenleving. Haar bekendste werken zijn “The Bonds of Love “(1988) en “Beyond Doer and Done To”(2018). Zij werkt in haar eigen praktijk en is verbonden aan de New York University en Stephen Mitchell Relational Studies Center.

Christien Brinkgreve is emeritus-hoogleraar sociale wetenschappen. Ze schreef een proefschrift over de geschiedenis van de psychoanalyse, (Psychoanalyse in Nederland, 1984), en tracht in haar werk sociologische en psychoanalytische inzichten te integreren (zie o.m. Beladen Huis, 2025).

Richard van Elmpt is psychiater en manager behandelzaken bij de Spoedeisende Psychiatrie Amsterdam en ook psychotherapeut in een zelfstandige praktijk. Hij is in opleiding tot psychoanalytisch psychotherapeut.

Maggie Eybrechts is psychotherapeut, TFP-therapeut, psychoanalytica i.o. en werkt in haar eigen praktijk in Rotterdam en Amsterdam.

Malin Fors is psycholoog en psychoanalyticus in Hammerfest, Noorwegen. Ze heeft 19 jaar gewerkt in de plaatselijke ambulante GGZ en in een eigen praktijk. Zij is universitair hoofddocent bij UiT, The Arctic University van Noorwegen. Ze heeft het boek “A Grammar of Power in Psychotherapy” (APA Books, 2018) geschreven.

Mariëlle Hendriksen is GZ-psycholoog/psychoanalytisch (groeps) psychotherapeut, leertherapeut en supervisor NVPP en NVP, bestuursvoorzitter Vereniging KPSP Nederland en eigenaar en directeur van Proven Therapies.

Erik van de Loo is hoogleraar Organizational Behaviour, INSEAD, Europe Campus Fontainebleau, aldaar program director Executive Master in Change. Psychoanalyticus (lid NPaV, IPA), PhD Social Sciences RU Leiden, Master in Work and Organisation Health (SIOO, 1998). Partneradviesbureau Phyleon Leadership & Governance in Amsterdam.

Alina Shapirova is cabaretiere

Personalia studiedagcommissie

Roos van Grieken is psychiater, psychoanalytisch therapeut, senior onderzoeker en stageopleider psychotherapie voor de A-opleiding bij NPI - Arkin in Amsterdam.

Lucas Schalk is psychiater en psychoanalytisch psychotherapeut, werkzaam bij NPI - Arkin in Amsterdam.

Santoucha Setroikromo is psychiater, TFP-therapeut, groepstherapeut, psychoanalytisch psychotherapeut, programmaleider van de psychodynamische zorglijn bij NPI - Arkin in Amsterdam en werkt vrijgevestigd in Leiden.

Esther Spuijbroek is psychiater, filosoof en psychoanalytisch therapeut, werkzaam bij Altrecht GGZ en in eigen praktijk.

Simone de la Rie (voorzitter) is klinisch psycholoog/psychotherapeut, psychoanalytisch psychotherapeut, P-opleider gedragswetenschappen en supervisor bij NVP en VGCt, bij ARQ Centrum ‘45 en universitair hoofddocent klinische psychologie bij de Open Universiteit.